

Regulamin naboru i formacji diakonów stałych Ośrodek Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej

Nauczanie Kościoła odnoszące się do diakonatu stałego

Sobór Watykański II

- Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium* (35, 68, 86).
- Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* (20, 28, 29, 41).
- Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym *Dei verbum* (25).
- Dekret o katolickich Kościołach Wschodnich *Orientalium Ecclesiarum* (17).
- Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele *Christus Dominus* (15).
- Dekret o formacji kapłańskiej *Optatam totius* (12).
- Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes* (15–16).

Ojciec Święty Paweł VI

Motu proprio Ojca Świętego Pawła VI *Sacrum diaconatus ordinem* ustalające normy ogólne dla przywróconego w Kościele łacińskim stałego diakonatu (Rzym, 18 czerwca 1967 r.).

Konstytucja apostolska Ojca Świętego Pawła VI *Pontificalis Romani* zatwierdzająca nowe obrzędy w święceniu diakona, prezbitera i biskupa (Rzym, 18 czerwca 1968 r.).

Motu proprio Ojca Świętego Pawła VI *Ad pascendum* promulgujące przepisy dotyczące diakonatu (Rzym, 15 sierpnia 1972 r.).

Motu proprio Ojca Świętego Pawła VI *Ministeria quaedam* zawierające odnowę kościelnej dyscypliny dotyczącej tonsury, święceń niższych i subdiakonatu w Kościele łacińskim (Rzym, 15 sierpnia 1972 r.).

Pontyfikał Rzymski odnowiony zgodnie z postanowieniem Świętego Soboru Powszechnego Watykańskiego II, wydany z upoważnienia papieża Pawła VI, poprawiony staraniem papieża Jana Pawła II. Obrzęd święceń biskupa, prezbitera i diakonów, wyd. II wzorcowe. Katowice 1999.

Dykasterie Kurii Rzymskiej

List okólny Kongregacji Edukacji Katolickiej, *Jak podano do wiadomości* (Rzym, 16 lipca 1969 r.).

Uwagi wstępne Kongregacji ds. Kultu Bożego do obrzędu dopuszczenia do grona kandydatów do diakonatu i prezbiteratu (Rzym, 3 grudnia 1972 r.).

Odpowiedź Papieskiej Komisji Interpretacji Dekretów Soboru Watykańskiego II na temat uprawnień diakona, gdy idzie o sakramentalia i błogosławieństwa (Rzym, 12 listopada 1974 r.).

Wyjaśnienie Sygnatury Apostolskiej – diakon stały może spełniać funkcje obrońcy węzła w sprawach małżeńskich (Rzym, 12 listopada 1977 r.).

Odpowiedź Papieskiej Komisji Interpretacji Dekretów Soboru Watykańskiego II, gdy idzie o władzę dyspensowania przysługujące diakonowi asystującemu przy zawieraniu małżeństwa (Rzym, 21 grudnia 1979 r.).

Kongregacja Edukacji Katolickiej, Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Wspólne oświadczenie* (Watykan, 22 lutego 1998 r.).

Kongregacja Edukacji Katolickiej, *Ratio fundamentalis institutionis diaconorum permanentium* (Watykan, 22 lutego 1998 r.).

Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Directorium pro ministerio et vita diaconorum permanentium* (Watykan, 22 lutego 1998 r.).

Międzynarodowa Komisja Teologiczna, *Diakonat: Ewolucja i perspektywy*, Watykan 2002

Kodeks Prawa Kanonicznego

Kan. 207, 236, 276 §§ 2–3, 281, 288, 1031 §§ 2–3, 1032 § 3; 1035 § 1, 1037, 1042 § 1, 1050 § 3;

Katechizm Kościoła Katolickiego

Numery 896, 1142, 1256, 1345, 1354, 1369, 1538, 1536–1600.

Konferencja Episkopatu Polski

II Polski Synod Plenarny, *Liturgia Kościoła po Soborze Watykańskim II*, nr 40.

KEP, Decyzja o wprowadzeniu w Polsce diakonatu stałego, Zebranie Plenarne KEP, Warszawa, 20 czerwca 2001 r.

KEP, *Wytyczne dotyczące formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce*, Warszawa, 21–22 października 2003 r.

Przy zachowaniu wszystkich przepisów prawnych i liturgicznych, tak powszechnych, jak i partykularnych, zgodnie z nr 34 *Wytycznych dotyczących formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce*, przyjętych na 324. Sesji Plenarnej KEP w Warszawie 21–22 października 2003 r. i zatwierdzonych przez Kongregację Wychowania Katolickiego, Dekretem z 22 stycznia 2004 r. (Prot. N. 125/2004/4) zostaje wprowadzony w Archidiecezji Łódzkiej *ad experimentum* i obowiązuje od dnia 22 lutego 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. następujący *Regulamin naboru i formacji diakonów stałych*.

I. Zadania osób i instytucji odpowiedzialnych za formację

Arcybiskupa Metropolity Łódzkiego:

1. Przyjmuje zainteresowanego mężczyznę do formacji na okres aspirantury.
2. Spotyka się ze wspólnotą kandydatów przynajmniej raz w roku.
3. Dopuszcza do grona kandydatów do diakonatu i przewodniczy celebracji *admissio* (w przypadku kandydatów spoza Archidiecezji Łódzkiej czyni to biskup własny kandydata).
4. Dopuszcza do posług lektoratu i akolitu i ich udziela (w przypadku kandydatów spoza Archidiecezji Łódzkiej posług udziela biskup własny kandydata).
5. Dopuszcza do święceń diakonatu i ich udziela (w przypadku kandydatów spoza Archidiecezji Łódzkiej czyni to biskup własny kandydata).

Dyrektora formacji:

1. Przed okresem aspirantury (propedeutycznym) spotyka się z osobami zainteresowanymi diakonatem stałym i ich małżonkami oraz prowadzi rozeznanie, co do zdatności kandydata, a następnie przekazuje sprawę Arcybiskupowi Metropolicie Łódzkiemu.
2. Przeprowadza cykliczne rozmowy indywidualne z kandydatem (co najmniej dwa razy w semestrze).
3. Przeprowadza cykliczne rozmowy indywidualne z małżonką i dziećmi kandydata (co najmniej raz w semestrze).
4. Przygotowuje program i harmonogram formacji na wszystkich jej etapach.
5. Czuwa nad przebiegiem formacji i dba o jej doskonalenie.
6. Dobiera psychologów i inne osoby biorące udział w poszczególnych etapach formacji.
7. W porozumieniu w dyrektorem Instytutu Teologicznego w Łodzi dobiera wykładowców poszczególnych przedmiotów, powołanych przez Arcybiskupa Metropolite Łódzkiego.
8. Przedstawia Arcybiskupowi Metropolicie na piśmie opinie o zdatności aspiranta przed podjęciem formacji, czyli przed *adimssio*, następnie przed lektoratem, przed akolitem.
9. W przypadku kandydata przygotowywanego dla innej diecezji, ordynariatu polowego, instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołskiego utrzymuje stały kontakt z przełożonymi kandydatów lub osobą do tego wyznaczoną.
10. Prowadzi dokumentację wymaganą prawem i dba o jej archiwizację w Kurii Metropolitalnej Łódzkiej.
11. Prowadzi katechezę we wspólnotach parafialnych kandydatów na temat istoty diakonatu stałego i zabiega o modlitewne wspieranie kandydata ze strony wspólnoty.
12. Przeprowadza zgodnie z prawem zapowiedź święceń i zapis na marginesie Księgi chrztów.
13. Prowadzi Księgę diakonów stałych.
14. Przedstawia aspirantów do kandydatury, a kandydatów do posług i święceń.
15. Troszczy się, aby duchowni i wierni świeccy byli dobrze poinformowani o posłudze stałego diakonatu w archidiecezji i współpracuje z osobami odpowiedzialnymi za duszpasterstwo powołań.

Ojca duchownego (kierownika duchowego) wybranego przez kandydata i zatwierdzonego przez Arcybiskupa Metropolity Łódzkiego:

1. Wspiera rozwój duchowy kandydata.
2. Towarzyszy kandydatowi w procesie rozeznania powołania i oczyszczenia motywacji.

Proboszcza parafii, w której diakon stały będzie wykonywał posługę:

1. Wydaje opinię o zdatości zainteresowanego diakonatem stałym do podjęcia formacji na etapie aspirantury, a następnie na etapie kandydatury przed lektoratem, przed akolitem i przed święczeniami diakonatu.
2. Koordynuje posługę aspiranta i kandydata w parafii, dbając szczególnie o to, aby zapoznawał się z praktycznymi aspektami posługi liturgicznej, posługi słowa Bożego i posługi miłosierdzia.
3. Prowadzi praktykę pastoralną.
4. Prowadzi dialog z małżonką i najbliższą rodziną aspiranta i kandydata.
5. Wydaje opinię o zdatości kandydata do przyjęcia święceń diakona stałego.
6. Troszczy się o formowanie świadomości członków wspólnoty co do istoty diakonatu stałego.

II. Formacja

1. Ośrodek Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej przyjmuje do podjęcia formacji do diakonatu stałego mężczyzn spełniających wymagania wynikające tak z prawa powszechnego, jak i partykularnego oraz mających swoje stałe zamieszkanie na terenie Archidiecezji Łódzkiej i będących jednocześnie pod jurysdykcją Arcybiskupa Metropolity Łódzkiego.
2. Kandydaci spoza Archidiecezji Łódzkiej mogą podjąć formację w Ośrodku Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej na podstawie skierowania wydanego przez własnego biskupa (lub wyższego przełożonego instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołowego). Ponadto kandydat przedstawia wymienione poniżej dokumenty. Do formacji przyjmuje dyrektor Ośrodka i w razie potrzeby zwraca się do biskupa kandydata z prośbą o wyznaczenie opiekuna formacji w macierzystej wspólnotie oraz o zatwierdzenie wybranego przez kandydata ojca duchownego. *Admissio*, posługi lektoratu i akolitu oraz święcenia kandydat przyjmuje w macierzystej diecezji.
3. Formację do diakonatu stałego na etapie propedeutycznym (aspirantura) dla Archidiecezji Łódzkiej może rozpocząć mężczyzna żonaty po ukończeniu 32. roku życia i przed ukończeniem 60. roku życia.
4. Przed rozpoczęciem aspirantury mężczyzna pragnący rozpocząć formację.
 - a) zgłasza się do Dyrektora Ośrodka Formacji w celu sprawdzenia, czy nie występują nieprawidłowości do święceń oraz spełnione są warunki formalne (zwłaszcza zgoda małżonki). Dyrektor sporządza z tego spotkania notatkę służbową
 - b) zwraca się z pisemną prośbą do Arcybiskupa Metropolity Łódzkiego o dopuszczenie do formacji do diakonatu stałego w Ośrodku;
 - c) do prośby dołącza:
 - *curriculum vitae*, uwzględniające odbytą formację i zaangażowanie w życie Kościoła,
 - na piśmie zgodę małżonki na podjęcie formacji do diakonatu stałego,

- na piśmie opinię własnego proboszcza o zdatości do podjęcia formacji do diakonatu stałego (jeśli wypełnianie funkcji diakońskich będzie związane z inną parafią niż parafia miejsca zamieszkania, także opinię tego proboszcza),
 - d) udaje się wraz z proboszczem odpowiedzialnym za formację (i ewentualnie małżonką) na rozmowę z Arcybiskupem Metropolita Łódzkim, po której Arcybiskup podejmuje decyzję o dopuszczeniu do formacji.
5. Po dopuszczeniu do formacji, aspirant przedkłada dyrektorowi Ośrodka Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej następujące dokumenty:
- akt chrztu (z potwierdzeniem bierzmowania i ewentualnego małżeństwa),
 - *curriculum vitae* (jeśli nie było dołączone do prośby, o której była mowa powyżej),
 - dyplom studiów teologicznych (lub innych istotnych z punktu widzenia formacji),
 - poświadczenia ewentualnego przyjęcia posług lektoratu lub akolitatu,
 - podpisuje zgodę na przetwarzanie danych osobowych przez Ośrodek Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej i Instytut Teologiczny Archidiecezji Łódzkiej.
6. Okres propedeutyczny (aspirantura)
- Okres propedeutyczny zwany także aspiranturą trwa około trzech miesięcy i prowadzi do osiągnięcia przez aspirantów i ich małżonki jasnej wiedzy, co do istoty diakonatu stałego oraz dojrzałego przekonania o woli podjęcia właściwej formacji do diakonatu stałego. Jego celem jest doprowadzenie do zgodności między wyobrażeniem aspirantów o diakonacie stałym z tym, jakie jest nauczanie Kościoła co do diakonatu stałego. W tym czasie indywidualna praca nad rozeznaniem woli Bożej wspierana jest przez 6 spotkań (dwa w miesiącu), na które aspiranci zapraszani są z małżonkami. Spotkania mają formę dnia skupienia i odbywają się w siedzibie ośrodka formacji wg ramowego programu:
- 9.00 – zjazd,
 - 9.30 – konferencja dla aspirantów i małżonek na temat istoty diakonatu,
 - 10.30 – adoracja w milczeniu,
 - 11.00 – dzielenie się Słowem Bożym i przygotowanie liturgii Mszy św.,
 - 12.00 – Msza św.,
 - 13.00 – obiad,
 - 14.00 – konferencja dla kandydatów i małżonek na temat dojrzewania do decyzji,
 - 15.45 – rozmowa aspiranta z małżonką,
 - 15.50 – podsumowanie.
- Ponadto każdy aspirant odbywa co najmniej dwie rozmowy indywidualne z dyrektorem Ośrodka Formacji. Druga rozmowa wiąże się z ewentualną deklaracją pragnienia kontynuowania formacji na etapie kandydatury. Każda z małżonek odbywa co najmniej jedną rozmowę indywidualną z dyrektorem Ośrodka Formacji.

7. Trzyletni okres formacji właściwej (kandydatura)

Formacja realizowana jest w czterech wymiarach: ludzkim, duchowym, intelektualnym i pastoralnym.

Formacja ludzka obejmuje:

- zajęcia dotyczące dojrzałości osobowej i umiejętności relacji interpersonalnych,
- rozmowy z Dyrektorem Formacji oraz ojcem duchownym,
- dialog małżeński w domu rodzinnym i w ramach dnia skupienia,
- diagnozę psychologiczną (wymagana przez prawo),
- wspieranie rozwoju osobistego opartego na doświadczonych psychologach (zespół wspierający).

Formacja duchowa obejmuje:

- systematyczne spotkania z ojcem duchownym zatwierdzonym przez biskupa;
- dni skupienia we wspólnocie kandydatów (na rozpoczęcie roku formacji, w Adwencie, w Wielkim Poście, w okresie Wielkanocnym), także z udziałem ich małżonek i rodzin (jeden w roku) wg ramowego programu:
 - 9.00 – zjazd,
 - 9.30 – konferencja,
 - 10.15 – adoracja w milczeniu,
 - 11.00 – przerwa,
 - 11.15 – dzielenie się słowem Bożym i przygotowanie do Mszy św.,
 - 12.00 – Msza św.,
 - 13.00 – obiad,
 - 13.45 – modlitwa wspólnotowa,
 - 14.30 – podsumowanie i sprawy organizacyjne,
 - 15.00 – Koronka do Miłosierdzia Bożego.
- Gdy w dniu skupienia uczestniczą małżonki:
 - 14.30 – rozmowa kandydata z małżonką,
 - 15.15 – podsumowanie i sprawy organizacyjne,
 - 15.45 – Koronka do Miłosierdzia Bożego.
- coroczne rekolekcje przed kolejnymi etapami formacji: przed *admissio*, przed przyjęciem lektoratu, przed przyjęciem akoliatu, przed święceniami diakonatu.

Formacja intelektualna i pastoralna obejmuje:

- zasadnicze studium teologiczne albo uzupełniające studium do studiów teologicznych już odbytych zgodnie z przyjętym poniżej programem;
- ćwiczenia, warsztaty odbywane w Ośrodku Formacji oraz praktykę pastoralną odbywaną przez cały okres formacji w parafii zamieszkania pod kierunkiem własnego proboszcza, zgodnie z przyjętym poniżej programem;
- egzaminy lub zaliczenia z poszczególnych przedmiotów studiów.

Po zakończeniu okresu aspirantury następuje obrzęd dopuszczenia do grona kandydatów do diakonatu (*admissio*). W okresie trzyletniej formacji kandydaci przyjmują posługę lektoratu – na koniec I roku formacji i akoliatu – na koniec II roku formacji. Na ok. 3 miesiące przed planowaną datą święceń kandydaci składają wymagane prawem dokumenty.

III. Studium Teologiczne

1. Ogólne założenia Studium

Zajęcia odbywają się w budynku Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi (aula bp. W. Tymienieckiego) w piątki i soboty, ewentualnie dodatkowo w poniedziałkowy wieczór.

Ramowy program zjazdów

piątek

zjazd i kolacja – 18.00

wykłady – 18.30–19.15; 19.30–20.15; 20.30–21.15

kompleta – 21.30

nocleg dla chętnych (zgłoszenia do ekonoma WSD)

sobota

Jutrznia i Msza św.	– 6.45
śniadanie	– 7.30
wykłady	– 8.00–8.45; 9.00–9.45; 10.00–10.45; 11.00–11.45, 12.00–12.45
obiad	– 13.00
wykłady	– 14.00–15.30; 15.45–17.15
Nieszpory	– 17.30
kolacja	– 18.00
rozjazd	

dodatkowy dzień tygodnia

zjazd i kolacja	– 18.00
wykłady	– 18.30–19.15; 19.30–20.15; 20.30–21.15

Na zakończenie ostatniego semestru jako warunek do przyjęcia święceń kandydat ma obowiązek zdać egzamin *ex uniwersa*. W przypadku kandydatów mających licencjat lub magisterium, lub doktorat z teologii program zajęć zostaje uzgodniony indywidualnie, przy jednoczesnej zachęce do odnowienia zdobytej wiedzy.

2. Ramowy program studium teologiczno-formacyjnego

Rok I

Wprowadzenie do Biblii

Nowy Testament. Ewangelie. Dzieje Apostolskie

Historia zbawienia

Teologia dogmatyczna (Traktat o stworzeniu. Traktat o Trójcy Przenajświętszej. Traktat o człowieku. Sakramentologia)

Teologia moralna ogólna

Teologia duchowości (podstawy, doświadczenie duchowe, rozwój życia duchowego)

Liturgika (Chrzest, Pokuta, Najświętszy Sakrament, Bierzmowanie)

Nowa ewangelizacja

Katechumenat

Patrologia

Historia Kościoła

Elementy etyki

Prawo kanoniczne

Zajęcia warsztatowe:

 Katechumenat

 Rozeznawanie duchowe i towarzyszenie

 Relacje międzyludzkie, prowadzenie grup

 Zajęcia fakultatywne w Instytucie Teologicznym lub WSD w Łodzi

Rok II

Stary Testament. Egzegeza Księgi dydaktyczne

Nowy Testament. List do Hebrajczyków i pisma św. Pawła

Patrologia

Teologia dogmatyczna

Teologia moralna szczegółowa

Teologia fundamentalna

Teologia duchowości

Prawo kanoniczne

Liturgika i ćwiczenia liturgiczne

Homiletyka i ćwiczenia homiletyczne

Muzyka kościelna
Historia Kościoła
Elementy filozofii bytu
Zajęcia warsztatowe poza siatką wykładów
Zajęcia fakultatywne w Instytucie Teologicznym lub WSD w Łodzi

Rok III

Stary Testament. Egzegeza Księgi prorockie
Nowy Testament. Pisma św. Jana. Apokalipsa
Teologia biblijna
Teologia dogmatyczna
Teologia moralna szczegółowa
Teologia fundamentalna
Teologia pastoralna
Teologia duchowości
Prawo kanoniczne
Liturgika i ćwiczenia liturgiczne
Homiletyka i ćwiczenia homiletyczne
Muzyka kościelna
Katolicka nauka społeczna
Ekumenizm
Elementy antropologii filozoficznej
Obowiązkowe zajęcia warsztatowe poza siatką wykładów
Zajęcia fakultatywne w Instytucie Teologicznym lub WSD w Łodzi

Egzamin końcowy

Pismo Święte
Teologia dogmatyczna
Teologia moralna
Teologia fundamentalna

3. Finansowanie formacji w Ośrodku Formacji Diakonów Stałych Archidiecezji Łódzkiej

1. Na źródła finansowania składają się:
 - finanse Archidiecezji Łódzkiej w ramach budżetu kształcenia,
 - ofiary,
 - czesne parafii aspiranta i kandydata wpłacane w systemie miesięcznym (składają się na nie: ofiary składane w parafii, budżet parafialny i ewentualnie osobisty wkład aspiranta i kandydata);
2. Zbieranie funduszy, wydatki i rozliczenia prowadzi Referat Finansowy Kurii Metropolitalnej Łódzkiej.

ks. prałat Tadeusz Weber
Notariusz Kurii

+ *Grzegorz Ryś*
Arcybiskup Metropolita Łódzki

Dan w Łodzi dnia 22 lutego 2019 roku, w święto Katedry Świętego Piotra
Abp-5.5-195/19